

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Divre ha-yamim 1

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 581 [1820/1821]

I

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9558

ה ר ג ו מ א ש כ נ ו י כ ח

[לח] אחוּבוּב צייגטע דען צדוק , צדוק צייגטע דען שלום [לט] שלום צייגטע דען חלקיה , חלקיה צייגטע דען עזריה (מ) עזריה צייגטע דען שריה , שריה צייגטע דען יהוצדק . [מא] יהוצדק גינג מיט , דאָגאַטט יהודה פֿ אונד ירושלים בעוואָהנער , דורך נבוכדנאצר , אין דיא גע. פֿאַנגענשאַפֿט פֿיהרן ליס .

- ך [א] זאָוואָרען נון דיא זעהנע דעם לוי : גרשום , קהת אונד מררי .
- [ב] דיא נאַמען דער זעהנע דעם גרשום וואָרען : לבני אונד שמעי .
- (ג) דיא זעהנע דעם קהת וואָרען : עמרם , יצהר , חברון אונד עזריאל .
- (ד) דיא זעהנע דעם מררי וואָרען : מחלי אונד מושי , אונד פֿאַלגענדע זינד דיא געשלעכטער דעם לוי נאָך איהרען פֿעטערן : (ה) גרשום'ס גע. שלעכט : לבני , זיין זאָהן , דעססען זאָהן וואָר יחת , דעססען זאָהן זמא ;
- [ו] דעססען זאָהן וואָר יואח , דעססען זאָהן עדו , דעססען זאָהן זרח , דעססען זאָהן יאחרי ; [ז] דיא זעהנע דעם קהת : עמינדב , זיין זאָהן , דעססען זאָהן קורה , דעססען זעהנע : אסיר , (ח) אלקנה אונד אביסף , דער זאָהן דעם אביסף : אסיר ; (ט) דעססען זאָהן וואָר תחת , דעססען זאָהן אוריאל , דעססען זאָהן עזייה , דעססען זאָהן שאול ;

ב א ו ר (י"ד) דיא

שהם אומיות החוטם , כמו (שמואל ב' י"ט ל"ח מ"א) כמהם כמהן . (גד"ק נקנת תוספת) (ד) ואלה משפחות וגו' . כראה , שאלה המיוחסים פה היו ראשי משפחות הלויים , הנקראות על שמם , דור אחר דור , על ימי דוד , אשר כידר עבודתם ומשמורתם , דבר'ום ביומי . (ה) לגרשום לבני וכו' . ולא זכר משפחת שמעי , וכן נפרשת פנתם (במדבר כ"ז כ"ח) , והטעם שלא זכרו הנה , כמו שלא זכר משפחת עמרם וחברון ועזריאל , כי זכר לעומדים על הארץ , כמו שזכר במדוך (פסוק י"ט וגו') משפחת יצהר , ומגרשום משפחת לבני , וממררי משפחת מושי , ולמטה (כראה כ"ג) כשפירש מחלקות הלויים , אשר חלק דוד , זכר משפחת שמעי . (רד"ק) . יוח בננו . בן לבני , ובנני שמעי למטה (כ"ג יו"ד) זוכר יוח , כי היו שני בניהם נקראים בשם אחד , אבל זה יחת , בן לבני , זוכר שש למטה (שס פסוק ט') יחיאל , ויחת יחיאל קרובים בלשון , ובשני שמות האלה היו נקרא , וכמוהו רבים במספר (הכ"ל) . זמא בננו בן יחת , ולהלן (פסוק כ"ז כ"ח) אומר , כי זמא היה בן שמעי , שהיה בן יחת , ופה קרא הכתוב את זמא בן יחת , כי בני בניו הם כבניו , כמדוע (ז) בני קהת וגו' חזר לספר בני קהת , לפי שרצה לספר מיחס בניו ובני בניו עול . (רד"ק) . עמינדב בננו . זהו יצהר , ושני שמות היו לו , למעלה (פסוק ג') הזכירו יצהר , וכן הזכירו עמינדב . (הכ"ל) . אסיר בננו וכו' . אסיר בננו , אלקנה בננו ואביסף בננו , בפסוק הבא , אלה שלשהן אינו ריבה לומר אחד בן אחד כמו האחרים , אלע שלשהן בני אלה חוזרם לקורה , כי שלשתם היו בניו , כמו שכתוב בתורה (שמות ו' זכ"ד) : וציי קריח אסיר ואלקנה ואביסף , והנה גם בן אומר בהזכירו יחס הימן (להלן פסוק כ"ב) ; בן אביסף בן קורה . (הכ"ל) . (ט) אוריאל וכו' . להלן (פסוק כ"א) נקרא אוריאל צפניה

ה ר ג ו ם א ש כ נ ז י

[יו"ד] דיא זעהנע דעם אלקנה : זיין זאָהן עמשי , דעססען זאָהן וואָר
 אחימיה , [יא] דעססען זאָהן אלקנה ; דיא זעהנע דעם אלקנה : צופי ,
 זיין זאָהן , דעססען זאָהן וואָר נחת , [יב] דעססען זאָהן אליאב , דעם.
 פען זאָהן ירוחם , דעססען זאָהן אלקנה ; [יג] דיא זעהנע דעם שמואל :
 דער ערסטגעבארנע ושני אונד אביה ; (יד) דיא זעהנע דעם מררי :
 פחלי , דעססען זאָהן וואָר לבני , דעססען זאָהן שמעי , דעססען זאָהן
 עוזה , [טו] דעססען זאָהן וואָר שמעא , דעססען זאָהן חגיה , דעססען
 זאָהן עשיה * (טז) פֿאַלגענדע שטעללמע דויד ביים געזאָנגע , אין דעם
 טעמפעל דעם עוויגן , אָן , נאָכדעם דיא [הייליגע] לאדע צור רוהע גע.
 קאָנטמען וואָר : [יז] זיא דיענטמען , פֿאַר דער וואָהנונג דעם שטיפֿטסצעל.
 פעם , ביים געזאָנגע , ביו שלמה דאָו הוויז גאָטטעם אין ירושלים ערכויטע ,
 אונד שטאַנדען נאָך פֿאַרשריפֿט איהרעם אַמטע פֿאַר * [יח] פֿאַלגענדע
 שטאַנדען , מיט איהרען זעהנען , אין אַמט : פֿאַן דען זעהנען דעסקהתי :

ב א ו ר הימן

צפניה , עזיה עזריה , ושאל יואל . (יו"ד) ובני אלקנה . נראה , שאלקנה זה הוא
 אלקנה , בן יואל , הנזכר למטה (בפסוק הנזכר) , והזכירו הכתוב פה בשם שואל , כמו
 שכתבתי , ולא אמר הכתוב אחר מלות ושואל בנו : אלקנה בנו , כמו שלא אמר להלן (פסוק
 י"ב) : שמואל בנו אחר מלות אלקנה בנו , אבל להלן (פסוק י"ח) אמר : בן שמואל ,
 בן אלקנה , וכן דרך היחס בספר זה , כמו שהזכרתי פעמים רבות . עמשי וגו' * עמשי
 ואחימיה ואלקנה (בפסוק הנ"ל) אלה שלשתם אחד , בן אחד , כי אלקנה זה בן אחימיה ,
 בן עמשי , ועמשי בן אלקנה . (רד"ק) . וכן אמר להלן (פסוק כ' כ"א) : אלקנה , בן
 מנחם , (הוא אחימיה , הנזכר פה) , בן עמשי , בן אלקנה . ועל פי זה תרגמתי אשכנזית *
 (יא) בני אלקנה * בן קרי , וכתיב : בנו , ותרגמתי לפי הקרי , כמשפטי צופי בג
 וכו' * חנה הם אחד , בן אחד , ואליאב , הנזכר הנה , הוא אליהוא , הנזכר בתחלת
 ספר שמואל , וכחם הוא תוסו , הנזכר שם , ועופי הוא לוף , הנזכר שם . (רד"ק) *
 (יב) אלקנה בן יואל . הוא בני שמואל הנביא (שם א' א') * (יג) ובני שמואל הבכור
 ושני יואביה . יש מפרשים ושני כמו והשני , כאלו אמר והשני אביה , ואמר הבכור , ולא
 זכר שמו , כי יודיע הוא , כי הוא יואל , והשני אביה , כמו שאמר בשמואל (א' ס' ב') ,
 שם בני הבכור יואל , ושם משנהו אביה , ואמרו : כי ישני כמו ישני , כמו שילוש ושרו ,
 והיו פתוחה כמו (מלכים ב' ס' יו"ד וסמור אסור , שהוא כמו יתכן זה הדרך ,
 והסמור , ואין זה פירוש ככון , כי לא מנאנו ישני כמו ישני , ואין ראיה משלו ושרו ,
 עינים שני משקלים , ועוד כי יו"ד פתוחה * לא יתכן זה הדרך ,
 כי יו"ד וסמור פתוחה מפני אות הגרון , כי היתה ראיה בשור"ק , כמו יו"ד וסגול (ראשית
 ל"ה כ"ג) , וכן כל יו"ד שימשן , שהוא על תיבה , שתחלתה ש"ב (שו"א) , הוא בשור"ק , לא
 על אותיות הגרון , שהוא נפת"ח , כשתחלת התיבה ש"ב ופת"ח , או בסגול , כשתחלת
 התיבה ש"ב וסגול . ואם היו במלת ושני היתה לשימוש , היה לו לומר ישני , היו"ד בשור"ק ,
 ושרו כדרך אמר הבכור , ולא הזכיר שמו ? זה הסמורן לא מנאנו , ועוד שיטרכו
 לומר , כי יו"ד ואביה כוספת , ומי הכי אם בטורח הזה ? אבל הנכון , כי ושני הוא יואל , ושני
 שמת היו לו , כמו

שקראה

בְּנֵי אֹרֵי־אֵל בְּנֵי עֲזִיָּה בְּנֵי וְשָׂאוֹל בְּנֵי יִבְגִי אֶלְקָנָה
עֲמָשִׁי וְאַחִימוֹת יִי אֶלְקָנָה בְּנֵי אֶלְקָנָה צוֹפִי בְּנֵי
וַנְּחָת בְּנֵי יִי אֶלְיָאֵב בְּנֵי יִרְחָם בְּנֵי אֶלְקָנָה בְּנֵי יִי
וּבְנֵי שְׁמוּאֵל הַבֶּכֶר וְשֵׁנִי וְאַבְיָה יִי בְנֵי מֶרְרִי מַחְלִי
לְבָנֵי בְּנֵי שְׁמַעִי בְּנֵי עֲזִיָּה בְּנֵי יִי שְׁמַעְא בְּנֵי חַגִּיָּה
בְּנֵי עֲשָׂיָה בְּנֵי יִי וְאַלְהָה אֲשֶׁר הָעֵמִיד דָּוִד עַל יְדֵי-
שִׁיר בֵּית יְהוָה מִמְנוּחַ הָאָרוֹן יִי וַיְהִי מִשְׁרָתִים
לְפָנַי מִשְׁכַּן אֱהֹל מוֹעֵד בְּשִׁיר עַד בְּנוֹת שְׂרָמָה אֵת
בֵּית יְהוָה בִּירוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵדוּ כַּמִּשְׁפָּטִים עַל-
עֲבוֹדָתָם יִי וְאַלְהָה הָעֹמְדִים וּבְנֵיהֶם מִבְּנֵי הַקְּהָלִי

ר ש י הימן

ו (יג) ובני שמואל הנכור ושני ואביה. ושני זה יואל פתרון והשני אביה כלומר שני
לראשון הוא היה אביה ושני לאביה הוא היה יואל שלא נכתב ודוגמת כי
אם הסוס (מלכים ב' ז') אסור ואחר אסור כמו והחמור וכן הפר שני דגדעון
וכן הראשון (שופטים ו') : (טז) ואלה אשר העמיד דוד וגו'. כשהשיבוהו (לקמן
ט' ז') ויעזוב שם לפני ארון ברית ה' לאסף ולחזיו לשאת לבני ארון ברית ה' וגומר
וכתיב ועובד אדום (שם) בן ידותן וחוסה לשוערים וגו' (שם) לפני משכן ה' אשר
בגבעון ושלמה העמידן בבית המוקד בירושלים : (יז) ויעמדו כמשפט' על עבודתם

כמשפט

ב א ו ר

שתראה בספר הזה בכמה מקומות, כן זה הוא שמו יואל, והיה שמו ושני גם כן. (רד"ק) *
(טז) על ידי שיר' כלומר, העמידם לשיר. (הנ"ל) * בית ה' * כמו בבית, וכן
(מלכי' ב' י"ב) הנמצא בית ה', ורבים כמוהו (הנ"ל) * ממנוח הארון * פירוש, מיום
שנח הארון בירושלים, כשהביאוהו מקרית יערים לירושלים, והיה באהל, אשר נטה לו
דוד (להלן ט"ז וכו' ט"ז א'), עד בכין הבית, וזהו שאמר ממנוח הארון, כי עד היום
ההוא לא היה כן, כי היו מביאין אותו ממקום למקום, ומיום שנח הארון שם, העמיד דוד
המזבחים, ושרתו שם לפני הארון, כמו בבית המקדש * (הנ"ל) * (יז) לפני משכן
אוהל מועד * הוא האהל, אשר נטה דוד לארון ה', כאשר הביא אותו לירושלים (שמואל
ב' וי"ו י"ז) * בשיר. הם זמירות ישראל, אשר שיררו דוד וזאת המזבחים, ומזבחו יקרו
בספר תהלות * עד בנוח שלמה וכו' * הלויים עמדו על עבודתם טרם בנה שלמה את בית
המקדש, וגם אחר כלות בכין בית ה', לא שנתו מעבודתם, אך שזרו אותה בסדר טובנאה *
על עבודתם * היא עבודת השיר, וכן אמר בתורה (במדבר ד' מ"ז) : לעבוד עבודת עבודה *
והוא השיר, שהוא עבודת הקרבנות * (רד"ק) * (יח) ואלה העומדים וכו' * זכר אלה

הימן המשורר בן זאל בן שמואל: יט בן אלקנה
 בן ירחם בן אל אל בן תוח: כ בן צוף בן אלקנה
 בן מחת בן עמשי: כא בן אלקנה בן יוא בן עזריה
 בן צפניה: כב בן תחת בן אסיר בן אביסף בן קרח:
 כג בן יצחק בן קחת בן לוי בן ישראל: כד ואחיו
 אסף העמד על ימיו אסף בן ברכיה בן שמעא: כה
 בן מיכאל בן בעשיה בן מלכיה: כו בן אתני בן
 זרח בן עדיה: כז בן איתן בן זמה בן שמעי: כח
 בן יחזקאל בן גרשם בן לוי: כט ובני מררי אחיהם על
 השמאל איתן בן קישי בן עבדי בן מלוד: ל בן
 חשביה בן אמציה בן חלקיה: לא בן אמצי בן בני
 בן שמר: לב בן מחלי בן מושי בן מררי בן לוי:
 לג ואחיהם הגוים נתונים לכל עבודת משכן בית

האלהים ר ש י

כמשפט אשר העמידן דוד: (כד) ואחיו אסף העומד על ווינו. של הימן ובניו:
 (כט) ובני מררי אחיהם על השמאל (אחיהם) דוגמת שאמר בלשון אשכנז גברי
 דער. על השמאל של הימן ובניו שהימן ובניו בחמלע: (לג) ואחיהם הגוים

הכתובים

ב א ו ר

השלשה הימן ואסף ואיתן, שהיו ראשי אבות ללוים, ולכבודם מיוחס כל אחד מהם עד לוי,
 והימן, שהיה גדול וכבוד מהשנים, יוסו עד יעקב אבינו, ואמר עליו בן ישראל (להלן פסוק
 כ"ג), ובשנים האחרים אשר בן לוי (פסוק כ"ח ל"ב), ולא עוד, ומפני שהיה נכבד מהשנים,
 היה עומד בסיר אמצעי, ואסף על ימיו (פסוק כ"ד), ואיתן על שמאלו, ורבותינו ז"ל
 אמרו (תכחומח פרשת קורח), כי לפיכך אמר ביחס הימן בן ישראל, לפי שהיה מבני קורח,
 ואמר יעקב (ראשית מ"ט ו"ו) בקהלם אל תחד כבודי, כלומר, כשיקבלו מעצמם, לא יזכר
 שמי, וכן אמר בתורה (במדבר ט"ז א') קורח, בן יסהר, בן קהת, בן לוי, אבל בקהלה,
 שיקבלו לעבודת השם, על ידי דוד, יזכר שמי, לפיכך אמר בן ישראל. (הכ"ל). הימן
 וכו'. ביחס הימן זה תמצא השמות משתנים ממה שהזכירם למעלה, והוא האמנה, כמו שתרצה
 בהרבה מקומות, יש שהולכו שתי שמות, פעם קוראים אותו באחד, ופעם קוראים אותו
 באחד, ויש שיהיה משתנה שמו מעט, השם האחד קרוב לאחר באותיות, ולא היו קיפדים בזה,
 כש תוס, אזכר אותו הנח (פסוק י"ט), ולמעלה (פסוק ו"א) זכר אותו נחת, ובספר

ששאל

דבר הימים או ל

הימן, דער זענגער, זאָהן דעם יואל, זאָהן דעם שמואל, (יט) זאָהן
דעם אלקנה, זאָהן דעם ירוחם, זאָהן דעם אליאל, זאָהן דעם חוח,
(כ) זאָהן דעם צוף, זאָהן דעם אלקנה, זאָהן דעם מהח, זאָהן דעם
עמשי, [כא] זאָהן דעם אלקנה, זאָהן דעם יואל, זאָהן דעם עזריה,
זאָהן דעם צפניה, (כב) זאָהן דעם תחת, זאָהן דעם אסיר, זאָהן דעם
אביסף, זאָהן דעם קורח, [כג] זאָהן דעם יצהר, זאָהן דעם קחת,
זאָהן דעם לוי, זאָהן דעם ישראל; [כד] זיין פֿערוואַנדטער אספ, דער
צו זייער רעכטען שטאַנד, נעהמליך אספ, זאָהן דעם ברכיוו, זאָהן
דעם שמעא, [כה] זאָהן דעם מיכאל, זאָהן דעם בעשיה, זאָהן דעם
מלכיה, [כו] זאָהן דעם אחני, זאָהן דעם זרח, זאָהן דעם עדיה
[כז] זאָהן דעם איתן, זאָהן דעם זמה, זאָהן דעם שמעי, (כח) זאָהן
דעם יחח, זאָהן דעם גרשום, זאָהן דעם לוי; (כט) אונד פֿאַרדען זעהן
נען דעם מררי, איהרען פֿערוואַנדטען, דיא צור לינקען שטאַנדען:
איתן, זאָהן דעם קישי, זאָהן דעם עכדי, זאָהן דעם מלוך, [ל] זאָהן
דעם חשביה, זאָהן דעם אמציה, זאָהן דעם חלקיה, [לא] זאָהן דעם
אמצי, זאָהן דעם בני, זאָהן דעם שמר, (לב) זאָהן דעם מחלי,
זאָהן דעם מושי, זאָהן דעם מררי, זאָהן דעם לוי. [לג] איהרע בריי
דער, דיא לויים, וואָרען צו אַללער אַרבייט, אין דער וואָהנונג דעם

טעמפעלס באור

שמואל (א' א') תואו, וכן זוכר נוף הנח (פסוק כ'), ולמעלה (פסוק י"א) ציפר, יכ
אליאל (פסוק י"ט), ולמעלה (פסוק י"ב) זכר איתו אליאל, ובספר שמואל (א' א')
אליהוא (הכ"ל). (כ) בן כוח. ראה מה שכתבתי למעלה (פסוק י"ד). (כב) בן
אביסף בן קורח. ראה למעלה (פסוק י"ן). (כד) ואחיו אספ וכו'. אספ היה קרוב
להימן הכוזב (פסוק י"ח), כי שניהם היו משפחת לוי, והכתוב יזכר פעמים רבות קרובים
בשם אחיש, כמו אכשיס אחיס אנתנו (ראשית י"ג ח'), והוי"ו, ורחוב איז מה ש"ד
על פסוק: ויסלחו את רנקה אחותם (שם כ"ד כ"ט). ועל פי זה תרגמתי אשכנזת.
(כו) בן זמה בן שמעי. ראה מה שכתבתי למעלה (פסוק ה'). (כח) בן יחז וכו'.
לא זכר לבני (למעלה פסוק ה'), וזכר שמעי, בן יפת (פסוק הקודם), ולא זכר למעלה,
ולא מזכרו טעם בדבר זה, ואיתן (בפסוק הקודם) הוא יפת, הכוזב למעלה (פסוק י"ו),
ועדיה (פסוק כ"ו) הוא עדו (למעלה פסוק י"ו), ואחני (פסוק כ"ו) הוא (פסוק י"ו)
יאתרי (כד"ק). (לג) ואחיהם הלויים וכו'. כלומר, אלה השלושה מזכרנו הורחשו
אבות, והיו מזורעים לפני משכן אהל מועד, ולא היה עבודת כסף וזום דבר עליהם,
אלא מזורעים היו, ואחיהם היו לשאר עבודת המשכן, כמו שכתוב בתורה (במדבר י"ד
י"ז כ"א) ושהיו נושאי המשכן, עד מות הארון, וממות הארון היו שועים, ומזעקוס
בענין המשכן, וכן בבית, אשר בנה שלמה, היו שועים, כמו שכתוב (להלן פרשה כ"ו).
(ל"ד) ואהרן (ל"ד)

ה ר ג ו ם א ש כ נ ז י

טעםפעלס , בעשטיממט . (לד) אהרן אונד ווינע זעהנע רייכערטען אויף
 דעם אלטארע דעם גאנצאפפערס אונד אויף דעם רויכאלטאר , אונד ווא .
 רען געווייהעט , יעדעס געשעפט אין דעם אללערהיילונפטען צו פערזעהען ,
 אונד ישראל צו פערזעהען , נאך אללעם , וואו משה , דער דינער דעם
 עוויגען , בעפאל . [לה] פאלגענדע ווארען דיא זעהנע דעם אהרן :
 אלעור , ויין זאָהן , דעססען זאָהן וואר פינחס , דעססען זאָהן אבישוע ;
 (לו) דעססען זאָהן וואר בוקי , דעססען זאָהן עווי , דעססען זאָהן זרחיה ;
 [לז] דעססען זאָהן וואר מריוח , דעססען זאָהן אמריה , דעססען זאָהן
 אחיטוב ; [לח] דעססען זאָהן וואר צרוק , דעססען זאָהן אחימעץ .
 [לט] דיס ווארען איהרע וואָהנפלעצצע זאממט איהרען שלעססערן אין איה .
 רעם געכייטע : דען זעהנען דעם אהרן , דעם געשלעכטע דעם קהת , דע .
 נען דאָו לאָאָז פֿיל , (מ) גאָב מאָן חברון אים לאַנדע יהודה אונד דיא פרייען
 פלעצצע אום דיא שטאָרט הער ; [מא] אַכער דאָו פֿעלד דער
 שטאָרט אונד איהרע דערפֿער גאָב מאָן קלב , דעם זאָהנע דעם יפונה .
 [מב] זאָ גאָב סאָן דען זעהנען דעם אהרן פֿאָן דען שמעדטען יהודה'ס ;
 דיא פריישטאָרט חברון , לכנה אונד איהרע פרייען פלעצצע , יתיר ,
 אשחמוע אונד איהרע פרייען פלעצצע ; (מג) חילן אונד ווינע פרייען פלעצצע ,
 דביר אונד ווינע פרייען פלעצצע ; [מד] עשן אונד ווינע פרייען פלעצצע ,

ב א ו ר כ י ח

(לד) וואהרן זכנו וגו' זכר אהרן , שהיה ראש הכהונה , לפי שזכר הלויים , כלומר
 ללויים ניתנה עבודה זו , ולאהרן ולבניו , להקטיר ולכפר על ישראל . (הכ"ל) . (לה) ואלה
 בני אהרן וגו' . יחסם על צדוק ואחיעזר , שהיו צימיו דוד ושלמה . (הכ"ל) . (לט) ואלה
 שושבותם וכו' . לפי שצנט לוי לא היה לו חלק בארץ , אלא השם הוא נחלתו , והם היו
 נתונים לעבודת השם , הלויים לשורר , והכהנים להקריב , זכר הערים , שנתנו להם חלק
 עבודתם , ובספור ערי הלויים תמצא שמות משתנים ממה שתמצא בספר יהושע (פכ"א כ"א) ,
 והוא כמו שכתנתי לך בשמות בני אדם , ויש מפרשים , כי כל שצנטו כאן היה , כי כצנטל
 הגורל , לתת המנויין ביהושע , היו קצת הערים ביד הכנענים , והפרישו אחרים תחתיהם ,
 עד שכצנטו , וכענין זה תמצא בתוספתא : אף על פי שהפרישו זכר אפרים , לא היתה
 קולטת , והפרישו את נמלא תחתיה , עד שכצנטו קדש , ויש הרבה דרשות בהצנטות השמות ,
 ואין צריך להזכירם . (הכ"ל) . כי להם היה הגורל . לבני אהרן נפל הגורל ראשונה
 (יהושע כ"א יו"ד) . (מב) ולבני אהרן נחנו וגו' . עתה חזר הכתוב לראש , וכיפל את
 דבריו , האמורים למעלה (פסוק ל"ט מ"ס) , כי הפסיק בחמצע המאמר : ואח שרי וכו'
 (פסוק הקודם) . את ערי יהודה המקלט את חברון . כן נוסח מקרא גדול אלפני ,
 ומלת את במקום כן , כמו כצנתי את העיר (שעות ט' כ"ט) , מן העיר , ודומיו , והיה
 אישור הכתוב : ולבני אהרן נתנו מן ערי יהודה את (עיר) המקלט חברון , וכן כתוב בספר
 יהושע

האלהים : לו ואתרן ובניו מקטירים על מזבח
העולה ועל מזבח הקטרת לכל מלאכת קדש
הקדשים ולכפר על ישראל ככל אשר צוה משה
עבד האלהים : לה ואלה בני אתרן אלעזר בנו פינחס
בנו אבישוע בנו : לו בקי בנו עזי בנו זרחיה בנו : לו
מריזת בנו אמריה בנו אחיטוב בנו : לה צדוק בנו
אחימעץ בנו : לו ואלה מושבותם למירחם בגבולם
רבני אתרן למשפחת הקהתי כי להם היה הגורל : י
ויהנו להם את חברון בארץ יהודה ואת מגרשיה
סביבתיה : יא ואת שדה העיר ואת הצריה נתנו
לכלב בן יפנה : יב ולבני אתרן נתנו את ערי יהודה
המקלט את חברון ואת לבנה ואת מגרשיה ואת
יתר ואת אשתמעו ואת מגרשיה : יג ואת חילן ואת
מגרשיה את דביר ואת מגרשיה : יד ואת עשן ואת
מגרשיה

ר ש י מגרשיה

הנתונים לכל עבודת משכן צית האלוקים לשוערים ולהפשיט כדכתיב לקמן (ד'ה
ל"ה) והלויים מפשיטין : (לה) ואלה בני אתרן. המקטירין על מזבח העול ועל מזבח
הקטורת : (לה) צדוק בנו אחימעץ בנו. לא חשיב כיהאם אות' שהיו עד שלמה : (לט)
ואלה מושבותם לטירותם בגבולם וגו' עד כי להם היו הגורל. ללויים ולכהנים
מנחלתם כל ישראל הפילו גורלות על ארץ ישראל וכמה מרחץ ישראל ויבא להם
ולכהנים וללויים ויבא ליהודה הגורל מתחילה וזו כי להם היה הגורל בראשונה לתת
להם אותן עיירות שכתוב כאן : (מא) נתנו לכלב. כי משה נתן לו : (מב)

ב א ו ר ומטה

יהושע (כ"א י"ג) : ולבני אתרן הכהן נתנו את עיר מקלט הרובא , את חברון , ועל פי זה
תרגמתי חשכנאית * ונסימאית חרות כתוב : אח ערי המקלט אח חברון וכו' , ויתורגם
הכתוב בלשון חשכנאית : (ואנאב מאן דען וענהנען דעם אתרן פאן דען פרייטטערמען
חברון , א' ו' ו') , כי ככל ערי בני אתרן , הכתובות פה , לא היתה עיר מקלט , רק
סברון לכדה (יהושע כ"א ח') . (מג) חילן . ונספר יהושע (כ"א ט"ו) כתוב : חילון ,
בשני סלמים . (טר) עשן . וביהושע (שס"פסוק ט"ו) כתוב : עין . (טה) עלמח :

וביהושע

מגרשיה ואת בית שמש ואת מגרשיה: ^י וּמִמֵּי
בנימן את גבע ואת מגרשיה ואת עלמת ואת
מגרשיה ואת ענתות ואת מגרשיה כל עריהם
שלש עשרה עיר במשפחותיהם: ^י וּלְבְנֵי קָהַת
הנותרים במשפחת המטה ממחצית מטה חצי
מנשה בגורל ערים עשר: ^י וּלְבְנֵי גֵרְשֹׁם
למשפחותם ממטה יששכר וממטה אשר
וממטה נפתלי וממטה מנשה בבשן ערים שלש
עשרה: ^י לְבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפַּחֹתָם מִמֵּי
ראובן וממטה גד וממטה זבלון בגורל ערים
שתים עשרה: ^י וַיְהִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּלּוּם אֶת
הערים ואת מגרשיהם: ^י וַיְהִי בְּגֹרֶל מִמֵּי
יהודה וממטה בני שמעון וממטה בני בנימן את
הערים אשר יקראו אתהם בשמות: ^{יא} וּמִמִּשְׁפַּחַת
בני קהת ויהי ערי גבולם ממטה אפרים: ^{יב} וַיְהִי

ב י א ו ר להם

וּמִמֵּי בְנֵימִן אֶת גִּבְעָה • כִּי הַגֹּרֶל נִפְלַל לְבְנֵימִן לְתַת אֲלוֹ הַעֵיִרוֹת: (י) וּלְבְנֵי
קַהַת הַנּוֹתְרִים • כִּי הַכֹּהֲנִים יֵלְאוּ מִקַּהַת וְכִבְרָה אָמְרוּ מִה שֶׁנִּתְּנוּ לַכֹּהֲנִים בְּנֵי קַהַת
וּלְבְנֵי קַהַת הַנּוֹתְרִים מִמִּשְׁפַּחַת הַמֵּטֶה שֶׁל לֵוִי • שִׁמְחִינִית מִטֵּה חֲזִי מִנְּשֵׁה בְּגֹרֶל
עָרִים עֶשֶׂר • וְלִחְזֵי שֶׁבֶט הַמִּנְּשֵׁה כִּפְלֵי הַגֹּרֶל לִיתֵן לְבְנֵי קַהַת הַלְוִיִּם עָרִים עֶשֶׂר:
(כ) וַיְהִי בְּגֹרֶל מִמֵּי בְנֵי יְהוּדָה וּמִמֵּי בְנֵי שְׁמֹעֲזָן חָף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִזְכִּיר שְׁמֹעֲזָן
בְּנִתְיֹנְתָן הוּא נִתֵּן חֵלְקוֹ מִמֵּה שֶׁנִּתֵּן לוֹ יְהוּדָה וְגַם יְהוּדָה חִינּוּ נִזְכָּר לְמַעַלָּה בְּעִיקַר
הַנִּתְיֹנָה וְכָל מִה שֶׁנִּזְכָּר לְמַעַלָּה מִוִּיתְנוּ לְהַסֵּךְ אֶת חֲבֵרוֹן עַד וּמִמֵּי בְנֵימִן הַכֹּל
נִתְּנוּ בְּנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי שְׁמֹעֲזָן וּלְפִי שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּ לְמַעַלָּה מִזְכִּירוּ עֵתָה כֹּאן • אֲשֶׁר
יִקְרְאוּ אֶת־הֵם בְּשֵׁמוֹת • כְּלוּמַר אֲשֶׁר קָרְאוּ אֹתָם בְּשֵׁמוֹ לְמַעַלָּה לְפִי שֶׁהֵם בְּנֵימִן
חֲזַר עִמָּהֶם לְבְנֵי אֶהֱרָן מִזְכִּירוּ אֵע"פ שֶׁהִזְכִּירוּ כִּבְרָה: (גא) וּמִמִּשְׁפַּחֹת בְּנֵי קַהַת
יְהִי עָרֵי וְגו' • אֵע"פ שֶׁנִּתְּנוּ לְהַסֵּךְ חֲזִי שֶׁבֶט מִנְּשֵׁה נִתְּנוּ לְהַסֵּךְ אֶת־הַגֹּרֶל:
(גה)

ה ר ג ו מ א ש כ נ ז י ל ב

בית שמש אונד ויינע פרייען פלעצצע ; [מה] אונד פֿאן דעם שטאַממע בנימן : גבע אונד ויינע פרייען פלעצצע , עלמח אונד ויינע פרייען פלעצצע אונד ענתוה אונד ויינע פרייען פלעצצע ; אַללע איהרע שטעדטע , נאָך איהרען געשלעכטערן , וואָרען דרייצעהן שטעדטע . [מו] דען איברי , גען זעהנען דעם קהת פֿאָדעם געשלעכטע איהרעס ושמאַממעס וואורדען , דורך דאָו לאָאָו , שטעדטע פֿאָן דעם האַלבען שטאַממע , נעהמליך פֿאָן דעם האַלבען שטאַממע מנשה , געגעכען ; אַללע איהרע שטעדטע וואָרען צעהן . [מז] דיא זעהנע דעם גרשום האַטמען , נאָך איהרען געשלעכטערן , פֿאָן דעם שטאַממע יששכר , פֿאָן דעם שטאַממע אשר , פֿאָן דעם שטאַממע מע נפתלי אונד פֿאָן דעם שטאַממע מנשה אין בשן דרייצעהן שטעדטע . [מח] דען זעהנען דעם מררי וואורדען , נאָך איהרען געשלעכטערן , פֿאָן דעם שטאַממע ראובן , פֿאָן דעם שטאַממע גד אונד פֿאָן דעם שטאַממע מע זבולון , דורך דאָו לאָאָו , צוועלף שטעדטע צו טהייל . [מט] זאָ גאַבען דיא זעהנע ישראל'ס דען לוי'ס דיזע שטעדטע אונד איהרע פרייען פלעצצע . [נ] זיא גאַבען , דורך דאָו לאָאָו , פֿאָן דעם שטאַממע דער זעהנע יהודה'ס , פֿאָן דעם שטאַממע דער זעהנע שמעון'ס אונד פֿאָן דעם שטאַממע דער זעהנע בנימין'ס יענע שטעדטע , דיא פֿאָר . הין נאַמענטליך גענאַנטט וואורדען . [נא] מעהרערע פֿאָן דען געשלעכטערן טערן דער זעהנע דעם קהת האַטמען שטעדטע איהרעס געביטעס פֿאָן דעם שטאַממע אפרים . (נב) מאָן גאַב איהנען פֿאָן דען פריישטעדטען

ש כ מ ב א ו ר

וביהושע (סס פסוק י"ח) כתוב: עלמון . כל עריהם שלש עשרה עיר . ובפרטן איין כי אם אחת עשרה , אך בספר יהושע (סס פסוק ט"ז י"ז) נמצאות עוד שמונת שתי ערים : יוטה ונבעון , והן מנוללות את מספר שלש עשרה ערי בני אהרן . (מו) ולבני קהת הנוחרים . אשר לא היו מבני אהרן , אבל היו מבני קהת . ממשהחח המטה . ממזפחה מטה לוי . מפחצית מטה וכו' . בני קהת הלויים היו להם ערים מחזי מטה מנשה וגם משנטיס אחרים (יהושע כ"א ה') , וכל עריהם היו עשר במספר . בגורל . המלה הזאת מופרדת בטעם טפחא , ועל פי זה תרגומתי אשכנזית . ערים עשר . ולהלן (פסוק כ"א וכו') מנה הכתוב שמה ערים לבני קהת הלויים , ואך שתיים מהן היו מחזי מטה מנשה (פסוק כ"ה) , ושתיים הנזכרות ממספר עשר , האמור פה , מאלט בספר יהושע (כ"א כ"ג) . (נ) ויחננו בגורל וכו' . פירוש הכתוב , כי בני ישראל כתבו בגורל לבני אהרן הכהן ממזפחת קהת את הערים הנקראות בשמותן למעלה (פסוק מ"ב וכו') , והערים ההן היו משנט יהודה , משנט שמעון ומשנט בנימין . וממטה בני שמעון . נתוך ערי יהודה , הנזכרות למעל (פסוק מ"ב וכו') , היו גם ערים משנט שמעון , כי נחלת בני שמעון הייתה נתוך נחלת בני

ה ר ג ו ם א ש כ נ ז י

שכם אונד ויינע פרייען פלעצצע אויף דעם בערגע אפרים , גור אונד
 זיינע פרייען פלעצצע ; [נג] יקמעם אונד זיינע פרייען פלעצצע , ביה
 חורון אונד זיינע פרייען פלעצצע ; (נד) אילון אונד זיינע פרייען פלעצצע .
 צע אונד גת רמון אונד זיינע פרייען פלעצצע ; (נה) אונד פאן דעם
 האלבען שטאממע מנשה : ענר אונד זיינע פרייען פלעצצע אונד בלעם
 אינד זיינע פרייען פלעצצע ; ריוע שטעדטע האמטע דאן געשלעכט דער
 איבריגען זעהנע דעם קהת (אויסער דען זעהנען דעם אהרן) . [נו] דיא
 זעהנע דעם גרשום האמטען פאן דעם געשלעכטע דעם האלבען שטאממע .
 טעם מנשה : גולן אין בשן אונד זיינע פרייען פלעצצע , עשתרות אונד
 זיינע פרייען פלעצצע ; [נז] פאן דעם שטאממע יששכר : קדש
 אונד זיינע פרייען פלעצצע , דברת אונד זיינע פרייען פלעצצע ; [נח]
 ראמות אונד זיינע פרייען פלעצצע , ענם אונד זיינע פרייען פלעצצע ,
 (נט) פאן דעם שטאממע אשר : משל אונד זיינע פרייען פלעצצע ,
 עבדון אונד זיינע פרייען פלעצצע ; [ס] חוקוק אונד זיינע פרייען
 פלעצצע , רחוב אונד זיינע פרייען פלעצצע ; [סא] אונד פאן דעם
 שטאממע נפתלי : קדש אין גליל אונד זיינע פרייען פלעצצע , חמון אונד

ב א ו ר ו י י נ ע

בני יהודה (יהושעי'ט'א'ט') , ונספר יהושע (כ"א ט"ז) אומר הכתוב , בהזכירו ערי בני
 אהרן : ערים תשע מאת שני השנטיס האלה , והם שנת יהודה ושנת שמעון , הנזכרים נס
 סם (פסוק ד') . אשר יקראו אחיהם בשמות : כלומר , אשר קראנו אותן בשמות למעלה .
 (מדברי רש"י) . (נא) ומשפחות וכו' . פירוש , שקנת משפחות בני קהת , אותם
 שלא לקחו מיחודה ומשמעון ומנטימן , לקחו ערים ממטה אפרים , את שכם וגו' (פסוק הבא) .
 (רד"ק) . בני קהת . הלויס , כי ערי בני אהרן הכהן כבר הזכירו למעלה (פסוק מ"ב
 וכו') . והיו ערי גבילים ממטה אפרים . קנת ערי בני קהת הלויס היו משנת אפרים ,
 ולא כלם , כאשר יבאר עוד . (נב) ויתנו להם את ערי המקלט אח שכם . שיעור
 המאמר , שבני ישראל נתנו לבני קהת הלויס מן ערי המקלט את שכם , כי מן ערי בני קהת ,
 הנזכרות פה , לא היתה עיר מקלט , רק שכם לבדה (יהושע כ' ז' ס') , וכן אומר בספר
 יהושע (כ"א כ"א) : ויתנו להם את עיר מקלט הירוש , את שכם . ועל פי זה חרגמתי .
 בהר אפרים וכו' . הנה נחלקי ערי הלויס בכל שני ישראל , למלא את נבואת יעקב אבינו
 על שנת לוי (ראשית מ"ט ז) : אתלקם ביעקב , ואפינס בישראל , וגם שיהיו הלויס בכל
 שני ישראל , להורות לעם את חוקי האלהים , ולהזהירם , שישמרו מצוות התורה , לטוב
 להם , כאמור (דברים ל"ג ו"ד) על שנת לוי : יורו משפטך ליעקב , ותורתך לישראל .
 (נג) ואח יקמעם . זאת קבצים , הנזכרת ביהושע (כ"א כ"ב) . (רד"ק) . ביה
 חורון . זה היה מבני אפרים (יהושע סס) . (הכ"ל) . (נד) ואח אילון וכו' . שתי
 הערים , האמורות פה , היו משנת דן , כאמור בספר יהושע (כ"א כ"ד) , ושם (פסוק
 פ"ג) נמכאות עוד שתי ערים משנת דן , שהיו לבני קהת הלויס , והן אלתקא וגבחוון ,
 וראה

להם את ערי המקלט את שכם ואת מגרשיה
 בהר אפרים ואת גור ואת מגרשיה: יג ואת יקמעם
 ואת מגרשיה ואת בית חורון ואת מגרשיה: יד ואת
 אילון ואת מגרשיה ואת גת רמון ואת מגרשיה:
 טו וממחצית מטה מנשה את ענר ואת מגרשיה
 ואת פדעם ואת מגרשיה למשפחת לבני קהת
 הנותרים: יז לבני גרשום ממשפחת חצי מטה
 מנשה את גולן ובכשן ואת מגרשיה ואת עשחרות
 ואת מגרשיה: יח וממטה יששכר את קדשו ואת
 מגרשיה את דברת ואת מגרשיה: יט ואת ראמות
 ואת מגרשיה ואת עגם ואת מגרשיה: כ וממטה
 אשר את משלו ואת מגרשיה ואת עבדון ואת
 מגרשיה: כא ואת חוקק ואת מגרשיה ואת רחב
 ואת מגרשיה: כב וממטה נפתלי את קדש בגליל
 ואת מגרשיה ואת חמון ואת מגרשיה ואת

ר ש י קריהים

(כה) וזמחלית מטה מנשה. עד חצי מנשה שנעבר הירדן שבארץ ישראל:
 למושפחת לבני קהת הנותרים. הם הלויים ופתרון הכל נתנו אפרים ומנשה לחותו
 הנותר שהומד למועלה ולבני קהת הנותרים ממושפחת המטה: (נו) לבני גרשום
 ממושפחת חצי מטה מנשה. חף ע"פ שנתנו לבני קהת על פי הגורל נפל גם להם

ב א ו ר הגורל

וראה מה שכתבתי למעלה (פסוק מ' ופסוק כ"א). (נה) ענר. ובספר יהושע (כ"א
 כ"ה) נקראת העיר הזאת חענך. בל עם. וביהושע (ט) כתוב: גת רמון. (נו) עשחרות
 וביהושע (ט) פסוק כ"ז) כתוב: בעשחרה. (נז) קדש. וביהושע (ט) פסוק כ"ח)
 כתוב: קשיון. (נח) ראמות. וביהושע (ט) פסוק ס"ט): ירמיה. עגם. ובספר
 יהושע (ט) נקראת העיר הזאת. עין גנים. (נט) משל. וביהושע (ט) פסוק למ"ד)
 כתוב: משאל נל"ף. (ס) חוקק. וביהושע (ט) פסוק ל"א) כתוב: חלקת:
 (סא) חמון. וביהושע (ט) פסוק ל"ב) כתוב: חמות דאר. קריהים. ובספר יהושע

דברי הימים א ו

קִרְיָתִים וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ : 30 לְבָנֵי מִרְרֵי הַנּוֹתָרִים
מִמִּטָּה וּבְלוֹן אֵת רְמוֹנָה וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת־תְּבוּרָה
וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ : 31 וַיַּעֲבֹר לִירְדֵן יְרֵחוֹ קִי מִזְרַח
הַיַּרְדֵּן מִמִּטָּה רְאוּבֵן אֶת־בָּצָר בַּמִּדְבָּר וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת יְהֻצָּה וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ : 32 וְאֵת קַדְמוֹת
וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת מִיפְעַת וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ : 33
וַיִּמְמַטְהֶנָּה אֶת־רְאֵמוֹת בְּגִלְעָד וְאֵת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת
מַחְנֵים וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ : 34 וְאֵת הַשְּׁבוֹן וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֵת יַעֲזִיר וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ :

ר ש"י ז א

הגורל להת כמו כן לגרשם : (30) לבני מררי הנותרים מוטת זבולן . כלומר
שלא הגיע להם אותם שתי עשרה עיירות שנתנו להם ראובן וגד וזבולן וזהו הנותרי .
מוטת זבולן מחלק זבולן נתנו לבני מררי הנותרים :

ב א ו ר ז (א)

(35) נקראת העיר הזאת : קרחן . (36) לבני מררי הנותרים . בני מררי , הנותרים
משנט לוי , מלכד בני קהת ובני גרשון , אשר הזכיר הכתוב כבר , וכן אמר בספר יהושע (35)
פס' ק"ד) : בני מררי , הלויים הנותרים , וכן מתורגם אשכנזים . סמטה ובלון וכו' .
הנה ערי בני מררי , המזכרים פה , הם עשר במספר , ונספר יהושע אחר : כל הערים
לבני מררי שתי עשרה , ובקמת ספרים לא מלאנו במספרן כי אם שמונה , כי לא מנה הערים

מ ב ל ל י ו פ י מ ז ק א פ י ט ל ה ו

ה (א) ולא לחתיש . ענין ידיעה המשפחה מאבות ופירושו כלומר שנתן לו
הבכורה לא להזיחם יוסף לבכורה מכל ויקרא בכור ישראל שאם כן
היה לו המלוכה גם כן כמו שהיה המשפט לראובן מהכל כי הורה גבר באחיו ונתן
לו המלוכה יעקב והוא לנגיד אטר יעקב שיהיה ממנו : (י"ד) ההגריאים . האלף
מקום יוד היחס : (ט"ז) בבשן . פירוש ובבשן והוא חסר וי"ו כמו שמשירח : (י"ח)
ולמורי סלחמה . הוא חאר קל ואינו פעול כי למר הוא פועל עומד ואין בו פעול כי
אם על דרך התאר ענין הלמוד וההרגל : (כ) וכל שעמהם . כל האומות שהיו עם
הקנזאים הכל נחטו בידם : ונעתור . יזכר מבניו נפעל לגורח פעול כמו ונחחום
בטבעת המלך ענין רצון והפלה : (כג) וישבו תחיהם . במקומם . (כג) המה
רבו . כלומר לפי שרכו הרבו גבורים עד בעל חרמון וגו' :

ו (טו) ממנוח הארון . שם סמוך מן סנוח כמו מקום מקום : (נג) ואח יקמעם .
עולם כל קמץ על שני שואים יקרא חמף : (נה) למשפחת לבני
קהת . בא בת"ו שלא בסמיכות :

ח ר ג ו מ א ש כ נ ז י ל ר

זיינע פרייען פלעצצע אונד קריתים אונד זיינע פרייען פלעצצע .
 [סב] דיא זעהנע דעם סררי , דיא נאך איבריגען (לויים) , האטטען
 פאן דעם שטאממע זבולון : רמונו אונד זיינע פרייען פלעצצע , תבור
 אונד זיינע פרייען פלעצצע ; [סג] יענווישם דעם ירדן'ס געגען יריחו
 הין , דעם ירדן געגען מארגען , פאן דעם שטאממע ראובן : בצר אין
 דער וויסטע אונד זיינע פרייען פלעצצע , יהצה אונד זיינע פרייען פלעצצע
 צע ; [סד] קדמות אונד זיינע פרייען פלעצצע , מיפעת אונד זיינע
 פרייען פלעצצע ; [סה] פאן דעם שטאממע גד : ראמות אין גלעד אונד
 זיינע פרייען פלעצצע , מחנים אונד זיינע פרייען פלעצצע ; [סו] חשבון
 אונד זיינע פרייען פלעצצע , יעזיר אונד זיינע פרייען פלעצצע .

ז [א] דיא זעהנע דעם יששכר : חולע , פואה , ישוב אונד שמרון ,
 ריוע פיר . [ב] דיא זעהנע דעם חולע ווארען : עווי , רפיה ,
 יריאל , יהמי , יבשם אונד שמואל , הייפטער איהרער פאמיליען פאן
 חולע אונד העלדען איהרער געשלעכטער ; דיא אנצאהל איהרער נאכ.
 קאממען וואר אין דען טאגען דויד'ס צווייא אונד צוואנציג טויוענד אונד

ז ע כ ס ב י א ו ר

משנת ראובן , אך מנה ארבע ממטה זבולון (סס פסוק ל"ד וגו') , וארבע ממטה גד (סס
 פסוק ל"ז וגו') , ופה (בפסוק הבא וגו') מנה הכתוב ארבע עדים ממטה ראובן וארבע
 ממטה גד , וממטה זבולון לא מזכירו פה כי אס שמים . וראה בביאור ספר יהושע (כ"א מ')
 להחכם דבי מאיר אבערנעקז"ל . רמונו . ונספר יהושע (סס פסוק ל"ה) כתוב : רמנה
 תבור . וניהושע (סס) לא מזכירו שם העיר הזאת , ותחתיו כתוב שם : נהלל .
 (סו) חשבון . העיר הזאת כחשבה למטה גד , ככתובה , וגם למטה ראובן תחש (יהושע
 י"ג י"ז) :

ז (א) . ולבני . למ"ד ולבני כלמ"ד השלישי לאנשלוס (למעלה ג' ב' , וראה שם) .
 (רד"ק) . יששכר וגו' . למעלה החל לספר ביחס השבטים , והפסיק בלוי ,
 וסיפר יחסם ומושבותם בעריהם , ועתה חזר ליחס השבטים ומספרם , כאשר נמצא , בימי
 דוד , מלך ישראל (בפסוק הבא) , ומה שהכיר מהם , שלא זכר הכה , זכר אותם עש
 האחרים , כלם נסיפור בואם אל דוד להמליכו להלן (י"ב כ"ג וגו') , ויחס דן ונכיו לא
 זכר , ויש אומרים , כי חושים בני אשר , אזכר סמוך לבני נפתלי (להלן פסוק י"ג) , היא
 רמו לחושים בן דן (ראשית מ"ו כ"ג) , ומנפתלי לא זכר יספו , כי אס נכיו לבד , ואולי
 לא מצא יחסם כתוב , ולא נאמר לו בקבלה , ומה שהניח מן היחסים כלל באמרו נסיף
 (להלן ט' א') : וכל ישראל התיחשו , והנס כתובים על ספר מלכי ישראל . (הכ"ל) .
 ופואה . ובתורה (ראשית מו י"ג , במדבר כ"ו כ"ג) נקרא : פוה , בלא אל"ף . ישיב .
 כתיב בוי"ד , וקרי ישוב בוי"ו , וכן נקרא נספר במדבר (כ"ו כ"ד) , אבל נספר בראשית
 (במקום הנזכר) נקרא : יוב , בלא ש"ן . (ב) . ראשים לבית אבותם לחולע וכו' .
 פירוש לתולע היו אלה גבורי קיל משאר בכיו , סוף מעתי , והיו עשרים ושנים אלף ושש מאות .
 רד"ק